

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

Datoriile preotului față de societate.

Societatea noastră românească vindecându-se în parte de loviturile de odinioară, date de războiul cel mare, a început a înainta în toate ramurile de viață socială.

În acest început de avânt românesc se îndreaptă ochii tuturora cu deosebire și la noi preoții, controlându-ne activitatea și cerându-ne cu insistență ajutorul necesar la deslegarea problemelor de civilizațiune, care conform chiar cu filozofia modernă, trebuie să meargă mână în mână cu moralitatea, ca să aducă fruct salutar.

În acest control trebuie să recunoaștem însă, că sunt și o mulțime de curente adverse, cari cu vehemență ne atacă, supunându-ne la o critică aspră și plină de ofenze, nu numai pe noi preoții, ci și chiar pe sfânta noastră biserică.

Acum, dacă cu toate acestea noi ne vom sprijini cu toată conștiința și ne vom susține interesele sfintei noastre biserici, apărându-o și dând concursul la consolidarea noastră frățască, la luminarea și îndemnarea noastră între olaltă, ca din ce în ce cu toții să ne simțim mai înaintați în cultură clericală și să dezvoltăm o activitate cât mai mănoasă, atunci cu toată critica făcută de cei răi, tăria și prestigiul nostru în fața lumii va crește, poporul ne va iubi, iar lumea ne va aprecia.

Fiind raportul nostru ca indivizi, cu societatea ce ne înconjură dublu, odată religios, apoi politic social, și datoriile noastre trebuie să fie îndoite.

În primul rând suntem preoți și ca preoți trebuie să ne fie aminte, ca înainte de toate învățăturile religioase să nu amortească. Căci deși instituțiunile lumesti, ca d. e. școalele, jurnalele, cărțile, etc., lumi-

nează mințile, totuși să nu uităm că numai singură religiunea educă inimile și cumcă numai omul cu inima educată e totodată și om bun.

Deci trebuie să priveghem necurmat supra turmelor cuvântătoare, care ne sunt încredințate și să ne străduim, cu timp și fără timp, să stârpim ori-ce rău, ori-ce păcat, care ar periclita viața religioasă morală.

Dar pentru ca să ne succedă lucrarea aceasta, trebuie mai întâi ca noi înșine, cu întreaga noastră familie, să strălucim ca niște modele de virtute, să strălucim cu viața noastră religioasă morală, cu evlavia, cu milostenia, cu iubirea deaproapelui, și peste tot cu toate faptele noastre creștinești, căci ceea-ce zice Seneca: „Homines amplius oculis quam auribus credunt“, se adeverește și în ziua de azi și nu numai la poporul de rând, ci chiar și la inteligenți, crezând mai mult faptelor decât vorbelor.

Și ntr'adevăr impresiunile din vedere, sunt mai puternice decât cele din auzire.

Având acestea înaintea ochilor, trebuie să fim așa dară cu toată luarea aminte, când, cum și sub ce împrejurări facem funcțiunile noastre cele sacre și cu ce nimb le facem.

Tot aici urmează să ne îngrijim, ca bisericile să fie înfrumsețate cu ornate, cu cărți corăspunzătoare scopului sacru, să fie curățite și bine îngrijite. În tof ceea-ce privește „cultul esterior“ să fim plini de evlavie, circumspecți, precauți și cu acțiune animată și intenzivă.

Apoi precum ne deosebim în port de fiii noștri sufletești, așa caută să ne deosebim și să eşclăm și cu virtuțile religioase creștinești, iar mai cu seamă cu cum-

pătatea, modestia și buna cuviință. Dacă vom cultiva aceste virtuți, apoi vom fi de sigur considerați, respectați, onorați ca adevărați preoți.

Cât despre raportul nostru politic social, apoi încă ni se cere foarte mult. La adresa noastră sunt îndreptate toate apelurile de-a sprigini întreprinderile și acțiunile centrelor noastre de cultură, de-a lumina poporul pe teren religios, științific, național, politic și economic, pretinzându-se dela noi mai mult decât dela ori-care altă tagmă. Dacă voim deci, ca să nu ne perdem terenul și influința, nici ca indivizi, apoi trebuie să ne îndreptăm privirile și asupra acestor cerințe, să fim și aci oglinda în care să se resfrângă cultura, deșteptarea și luminarea poporului.

Preoții cei bătrâni se bucurau odinioară, cu toate că erau mai inferiori în cultură decât noi, de-o încredere așa de rară, de-o autoritate așa de mare, încât preotul sătesc decidea în toate afacerile poporului nostru. Înaintea preotului se hotărau toate pricinile și rar când mai ajungea cineva înaintea judecătorului cu procesul ce-l avea. Iar în afacerile comunale, primariul nu mai făcea nici un pas fără știrea și învoirea preotului.

Să căutăm să redobândim și noi încrederea ce-o aveau cei bătrâni pe acest teren și sunt sigur că o vom și redobândi, dacă vom fi totdeauna ca exemplu bun și pe lângă datoria de a propaga învățăturile religioase morale, vom desvolta și deprinderile naționale și strămoșești. Iar în ceea ce privește atingerile noastre cu societatea, adecă în manierele, conversarea, traiul familiar, ba chiar în exteriorul nostru, precum în îmbrăcăminte, în purtatul părului și a barbei, să fim cei mai cuviincioși și modești, având și aceasta influința sa.

Dela noi atârnă, ca susținându-ne în fruntea tuturor mișcărilor culturale naționale, din comune sau orașe, fără a face politică, să avem prestigiul care ni se cuvine, după cultura și poziția noastră.

Dela noi atârnă, ca să producem în țara noastră un curent mai puternic, pentru sanarea moravurilor stricate în urma marelui războiu, noi avem datoria de a lupta cu dușmanii cari atacă biserica noastră ortodoxă și neamul românesc, iar din aceea

luptă cu elementele adversare să ieșim învingători și triumfători.

Și acestea nu numai că prestigiul nostru preoțesc ne cere, ci și pentru că pacea, bună înțelegerea și încrederea în toate păturile noastre creștinești din țară se va restabili, iar poporul și întreagă societatea creștinească, condusă de noi, ne va iubi.

Preot Gh. Stan.

CREAȚIUNEA LUMII

(Urmare).

Moise cunoaște nu numai greutatea, marea mernire destinată atmosferei, ci și munca pe care o îndeplinește. Naturalistul Arago a calculat, că pentru formarea norilor și susținerea lor anual se consumă atâta forță, câtă abia ar putea fi echivalată prin munca întregii omeniri prezente, în timp de 200.000 ani. Deci în aer plutesc adevărate mări de apă. Marile râuri și ape înainte de a uda Pământul a plutit în aer.

Și aceste enorme cantități de ape plutitoare cât de miraculos cad pe Pământ. Dacă n'ar fi o putere regulatoare, în căderea lor ar distruge tot ceea ce împodobește planeta noastră. Dar nu: atmosfera este ca o uriașe stropitoare, prin care trece apa, căzând în picuri. Și o a doua minune: pe Pământ ici-colo, în regiuni mai înalte, cum sunt munții Alpi, Pirenei, Carpați etc. sunt permanente zăcăminte de gheață. Din sud vin aduși de vânt nori încărcăți cu apă, răceala îi oprește, îi condensează, îi adună precum ar aduna cineva apă într'o cisternă pentru a uda grădina. Între timp din sud începe să bată un vânt cald, atinge aceste ape plutitoare, cari abia se pot desface din îmbulzeala în care stau și le duce să ude regiunile însetate, iar zăcămintele de gheață se topesc în parte alimentând marile fluvii, ca să nu amințim miile de izvoare și părae.

Ce putem spune oare despre minunata structură a atmosferei? Este mai necesară lumina, decât aerul? Nu o putem spune. Ambele sunt demne de creatorul lor].

v. 9—13. „Și au zis D-zeu: să se adune apa cea de sub cer într'o adunare, și să se arate uscatul; și s'a făcut așa; și s'a adunat apa cea de sub cer întru adunările sale; și s'a arătat uscatul. Și au numit D-zeu uscatul pământ și adunările apelor le-au numit mări; și au văzut D-zeu că este bine“.

Că în aceste versuri este vorba despre despărțirea fizică între masele uscatului și masele de apă, este clar. Autorul acestui nou act creator este D-zeu. D-zeu este acela care a dispus, ca din mare să

iasă uscatul; El a stabilit măsura ridicării uscatului, precum raportul dintre uscat și mare. Prin acest nou act pregătește definitiv planeta noastră pentru a putea adăposti viața.

[Pe încetul masa lichidă prinde o poșghită solidă la suprafață, însă enormele cantități de aburi cari străbat prin scoarța atât de subțire, în atmosferă se condensează și cad în formă de apă. Astfel apa a ajuns să acopere cu desăvârșire scoarța solidă a Pământului. Prin acest proces însă apa se desparte prin scoarța solidă a Pământului, de masa lichidă internă cu tendințe de solidificare. Urmarea despărțirii celor două mase elementare, este scurgerea apelor în anumite locuri și apariția scoarței Pământului. Trebuie să presupunem că încă mai înainte de apariția uscatului din ape, se formează ridicături și văi, munți și adâncuri, precum expres se spune în ps. 103. Crearea munților este mai mult semnificată. Este evident că atât timp cât apele nu erau separate de masa lichidă a Pământului despre o formație a munților nu poate fi vorba. Abia când se începe viața mării primare, se începe și viața Pământului (activitatea focului intern care a dat naștere munților). Nu este nici o greutate a presupune că formația munților a continuat și după Pământul a eșit din ape].

Despărțirea apelor de uscat, face posibilă apariția lumii vegetale, de aceea în continuare autorul biblic ne spune: *Și au zis D-zeu: să răsară pământul iarbă verde,¹⁾ care să samene sămânța după fel și după asemănare și pom roditor, care să facă rod, căruia să fie sămânța lui înrânsul după fel pe pământ; și s'a făcut așa.*

Și a dat din sine pământul iarbă verde, care samănă sămânța după fel și după asemănare; și pom roditor, care face rod, a căruia sămânță lui este înrânsul după fel pe pământ; și au văzut D-zeu că este bine.

Apariția lumii n'a fost condiționată numai de existența uscatului, ci în primul rând de un nou act creator al lui D-zeu. D-zeu a chemat la existență lumea plantelor;²⁾ el le-a dat puterea să se înmul-

¹⁾ Expresionile ebraice ne îndrumă să facem distincție între 3 clase de plante: prin *iarbă*, avem să înțelegem, toate plantele ierboase, cari acopere câmpiile și văile, formând covorul verde și împodobit cu flori, ce învâlește Pământul; prin plante purtătoare de sămânță, diferitele felii de cereale și legume; în fine prin pomi roditori, pomii cari fac fructe. Scopul Sf. Scripturi nu este de a ne da o împărțire științifică a lumii plantelor, ci de a ne învăța că feliurile distincte de plante sunt o operă a lui D-zeu.

²⁾ Dacă D-zeu a creat dela început toate tipurile de plante, cari au existat și există azi, nu putem spune. În orice caz din cuvintele autorului biblic, trebuie să tragem concluzia, că a creat mai multe tipuri. Ceeace am spus în cap: „Originea speciilor“ privitor la evoluția polifilatecă, cred că se potrivește și în lumea plantelor.

țească. Fără voința creatoare a lui D-zeu, cu toate că plantele reprezintă o transformare a stofelor elementare (pământ, aer și apă) prin influința luminei în viața organică, nici când din pământul mort n'ar fi putut încolți un singur germen de viață. Generația echivocă n'are nici un temei.

[După ce uscatul s'a ivit deasupra apelor, prin voința creatorică a lui D-zeu a început să inverzească. În scurtă vreme este acoperit de plante uriașe. Biblia stabilește, iar știința prin cercetările făcute asupra straturilor de cărbuni dovedește că prima scoarță a Pământului eșită din apă a fost acoperită de păduri uriașe. Lumea plantelor din cele mai adânci straturi de cărbuni este foarte puternică. Plante cari azi abia sunt vizibile, în acea epocă ajung la înălțimi de zeci de metri; fire de iarbă se aseamănă în mărime cu copacii de azi. Această vegetație se alimentează dintr'un strat gros de acid carbonic, care o acopere. Asimilând acest nutremânt prielnic, pe de-o parte ajunge la dimensiuni uriașe, pe de alta purifică atmosfera, făcând Pământul apt pentru existența animalelor și a omului.

Geologia prin cercetările făcute asupra resturilor acelei lumi vegetale străvechi, nu se mulțumește numai să confirme expunerea lui Moise privitoare la timpul apariției, ci stabilește și faptul, că acea lume vegetală a trebuit să se desvolte în umbră.

„Resturile vegetale din Carbonifer, prin notele lor caracteristice dovedesc că în timpul dezvoltării lor, Pământul era plin de umezeală și în permanentă umbră, pe când vegetația perioadelor ulterioare deși este mai bogată, este mai robustă.”¹⁾

v. 14—19. *„Și au zis D-zeu: să se facă luminători întru tărâia ceriului, ca să lumineze pe pământ și să despartă între zi și noapte. Și să fie spre semne și spre vremi și spre zile și spre ani. Și să fie spre luminare întru tărâia ceriului, ca să lumineze pe pământ și s'au făcut așa.”*

O nouă condiție pentru existența lumii animale și a omului sunt luminătorii ceriului, fie ca potențe ale vieții fizice față de lumea animală, fie ca puncte de călăuzire în împărțirea timpului, pentru cultura omenescă. Ei au menirea în primul rând să facă deosebirea între zi și noapte, între lumină și întunec, să stăpânească ziua și noaptea; să facă acel mare contrast, de care este esențial dependentă dezvoltarea omului și viața animalului.

¹⁾ Pozzi: „La terre et le récit biblique“ vol. I. p. 356 cf. „Kereszténység és Korunk“ v. III. p. 161.

Ei trebuie să fie *spre semne*,¹⁾ din cari până într'un anumit grad să putem calcula încă de mai înainte schimbările cari au să vină în natură, răceala, căldura, umezeala, furtuna etc.

În fine să fie *spre zile și spre ani*, cu alte cuvinte, un mijloc pentru calcularea timpului. Într'adevăr corpurile cerești prin mișcarea lor regulată, și prin diversele stări cari le au față de planeta noastră, aduc o seamă de schimbări. Ele indică anotimpurile și împreună cu ele timpul atâtor schimbări în viața animală și umană. După ele omul își normează întreaga activitate, precum și datele menite să fie consacrate închinării lui D-zeu.

„Și au făcut D-zeu doi luminători mari: luminătorul cel mai mare spre stăpânirea zilei; iar luminătorul cel mai mic spre stăpânirea nopții și stelele. Și i-au pus pe ei D-zeu întru tăria ceriului, ca să lumineze pe pământ. Și să stăpânească peste zi și peste noapte și să despartă între lumină și între întunec; și au văzut D-zeu că este bine. Și s'a făcut seară și s'a făcut dimineață: ziua a patra“.

Dupăce autorul biblic în v. 14 și 15 vorbește despre destinația lumii stelelor în raport cu lumea pământească, în v. 16 despre creațiunea luminătorilor, cari stăpânesc ziua și noaptea, a stelelor, cari formează o clasă specială, în continuare până la v. 19 vorbește despre locul pe care-l ocupă luminătorii în univers și acțiunea lor. Întreaga lume a stelelor este așezată pe cer, iar acțiunea lor se reduce la a lumina, a despărți lumina de întunec și a fi stăpânitori ai zilelor și nopților.

Se pune întrebarea: cum se face că Moise vorbește despre creațiunea lumii stelelor abia în ziua a patra? E prea mult

¹⁾ Cuvintele „Și să fie spre semne și spre vremi și spre zile și spre ani“ sunt privite de unii protestanți în alt sens, decât le-am luat noi.

Astfel I. P. Lange e de părerea că menirea corpurilor cerești, nu este cea cronologică, căci expresiunea *aot = semn* în Vechiul Testament are o importanță religioasă. În Gen. 9, 12 curcubeul este *un semn* al legământului între Iahve și Noe. Mai târziu Avraam în lumea stelelor primi un *semn* al promisiunii divine. Deci în acest vers ar fi vorba despre semne ale credinței teocratice, ca și în ps. 8 și 19. De aceea imediat expresiunii *semne* îi urmează și expresiunea sărbători.

Spre deosebire I. P. Lange, exegetul Knobel, „răzămându-se pe citatul Ier. 10, 2“, „voi nu trebuie să vă temeți de semnele cerești“, prin *semne* înțelege fenomenele neobiceșuite, cari se observă uneori în lumea stelelor, precum ar fi întunecimile solare, apariția cometelor etc.

spus din partea acelor cari cred, că abia în ziua a patra a fost creat sistemul nostru planetar (excepționând Pământul).¹⁾

Această părere este neorganică. N'are temei în nici o cosmogonie și nu este pretinsă nici de textul biblic.

Mai curând expunerea mozaică voiește să ne învețe, că abia în ziua a 4-a soarele, luna și stelele au ajuns să aibă forma actuală.

[De ce vorbește Moise despre soare abia în ziua a 4-a dovedește știința începând cu Laplace, un om fără D-zeu, din care motiv Napoleon I-a alungat din academie. În bază de calcule s'a ajuns la concluzia, că soarele fiind mult mai mare, a ajuns să aibă înfățișarea lui de azi, după formarea Pământului].

v. 20—23. „Și au zis D-zeu: să scoată apele vietății cu suflete vii și pasări sburătoare pe pământ sub tăria ceriului; și s'a făcut așa.

Și au făcut D-zeu chiții cei mari și tot suflul vietăților, ce se târâsc, care le-au scos apele după feliul lor; și toată pasărea sburătoare după fel; și au văzut D-zeu că sunt bune.

Și le-au binecuvântat D-zeu zicând: creșteți și vă înmulțiți și umpleți apele mării și cele sburătoare să se înmulțească pe Pământ“.

În aceste versuri ni-se descopere o nouă minune a atotputerniciei divine. Materia moartă printr'un nou act creator este însuflețită. Miriade de ființe vii umplu adâncurile mărilor, și străbat spațiul aerului. Un nou pas întru realizarea planului divin privitor la orânduirea și împodobirea Pământului.

Creațiunea vieții animale se începe cu creațiunea vietăților cari populează apele, nu numai fiindcă sunt cele mai puțin perfecte viețuitoare, ci și fiindcă apa condiționează mai întâi existența viețuitoarelor. Creațiunii vietăților din ape îi urmează creațiunea pasărilor, fiindcă aerul condiționează în al doilea rând existența vieții animalelor. Primele vietăți sunt determinate

¹⁾ Autorul biblic, face distincție între noțiunile „a crea“ și a *forma* din ceva creat, chiar și prin expresiunile pe cari le folosește. Ori despre creațiunea *ceriului*, prin care înțelege întreaga lume în afară de Pământ vorbește în v. 1. În ziua a patra vorbind despre soare, lună, stele nu înțelege că abia atunci le-a adus din neexistență la existență, ci printr'un nou act al puterii divine le-a desăvârșit formarea în vederea scopului.

mai de aproape de autorul biblic, ca suflele vii. Era necesară această determinare a vieții animale, pentru a fi esențial distinsă de viața vegetală. Nu din lumea vegetală prin evoluție se formează lumea animală. Între aceste două lumi este o prăpastie. Intervenția unui nou act creator produce lumea animală (începând dela forma ei cea mai inferioară), lume însuflețită de un nou principiu de viață. Această lume simte și se mișcă.

Cari sunt vietățile acvatice, despre cari intenționează să ne vorbească Moise, se poate vedea din v. 21 și anume:

a) Prin „*chiții cei mari*” înțelege animalele acvatice cu dimensiuni mari.

b) Prin „*tot suflul vietăților ce se târâsc*” se înțelege diferitele tipuri nevertebrate (Protozoare, Celenterate, Echinoderme, Vimermi, Moluscoide, Molluste, Arthropode) și clasa peștilor din vertebrate.

Privitor la sburătoarele, cari populează aerul, autorul biblic amintește de *paserile sburătoare*. Aceste două expresiuni însă trebuesc privite într'un senz mai larg. Desigur a avut în vedere toate sburătoarele, cărora nu aparțin numai diferitele specii de paseri, ci și reptilele spurătoare și insectele, cu un cuvânt toate vietățile sburătoare.

Prin noul act creator, D-zeu populează apele cu vietăți începând dela microscopicele infuzorii, cari încap cu milioanele într'un singur picur de apă, până la uriașii stăpâni ai mărilor; populează aerul, începând dela regele aerului, până la cei mai mici colibri, până la cea mai mică insectă.

Dacă D-zeu dela început acreat toate speciile de vietăți cari populează azi mările și aerul,¹⁾ Moise nu ne spune. În orice caz privitor la originea lor, nu putem admite generația echivocă, și evoluția monofilatică (vezi cap. Originea speciilor).

În fine, după ce D-zeu a creat această nouă lume, ne spune Moise că a binecuvântat-o.

Unii dintre exegeții protestanți cred că acest vers este un adaus, absolut nepotri-

¹⁾ Până azi sunt cunoscute aproximativ 11.000 specii de pești, 30.000 specii de târâtoare, 10.000 specii de paseri și aproximativ 220.000 specii de insecte. v. I. Schuster u. J. Holzammer „Handbuch zur Biblischen Geschichte“ p. I. p. 130.

vit, căci nu ne putem închipui ca D-zeu să binecuvinte și vietățile cari trăesc numai pentru a distruge pe altele. Părerea e falsă, căci rostul binecuvântării este, de a reduce o constatare din viața animală la cauza divină. Pentru ce se înmulțesc atât de mult vietățile din apă și din aer? Moise ne răspunde; fiindcă D-zeu le-a binecuvântat să se înmulțească.

* [Știința face și mai mare lumină asupra adevărilor expuse, fragmentar de autorul biblic. „Deasupra straturilor de cărbuni în cari s'au păstrat urmele acelor bambuși și palmieri-uriași, încep straturile diferitelor formații vâroase aparținătoare „Iuarisicului“. Aceste ultime formații însă e constatată că se reduc la scheletul unor animale, acvatice, și scheletul unor sburătoare străvechi. În straturile formate în acest period, dăm de fosile de pești și animale. de apă, însă nici unde de fosile de ale animalelor terestre. Acest fapt ne îndreptățește a trage concluzia, că aceste straturi sunt formate ulterior apariției peștilor, fiindcă nu peștii au pătruns în stâncile munților, ci aceste stânci s'au format în apa mării, când aceasta era plină de pești, totuși anterior creațiunei animalelor terestre.

Iată ce ne spune savantul geolog Miller Hugót („Testimony of the rachs“ p. 126): „a doua eră geologică (era secundară), ca și prima își avea lumea ei vegetală; aceasta însă este mult mai puțin dezvoltată decât în era primă. Trăsăturile ei principale, sunt acele uriașe animale acvatice și acele păsări uriașe, a căror urme de picioare le găsim imprimate în stânci. Era doua se poate numi imperiul aripatelor și nearipatelor, cari se înmulțesc prin ouă. Ichyosaurii, plesiosaurii și cetiosaurii cu toate că se aseamănă mult balenelor noastre, aparțin totuși reptilelor. Asemănători cu șerpii și crocodilii noștri, teleosaurii și megalosaurii de mărimi uriașe furnică cu milioanele prin râuri.

În aceeași eră găsim pasări a căror urmă de picior este de două ori mai mare decât a unei copite de cal. Deci era a doua, este era marilor animale acvatice și uriașelor sburătoare.¹⁾

E drept că știința reduce începutul existenței peștilor în Silurian, a amfibiilor în Carbonifer, a reptilelor tot în Carbonifer, a pasărilor în Iurasic, totuși erei secundare aparține acea lume străveche de animale acvatice și pasări uriașe, precum erei primare, îi aparține lumea străveche a vieții vegetale].

v. 25—31. „*Și au zis D-zeu: să scoată pământul suflet viu după fel de cele cu patru picioare și de cele ce se târâsc și fiare pe pământ după fel; și s'a făcut așa.*

Și a făcut D-zeu fiarele pământului după feliul lor și dobitoacele după feliul lor

¹⁾ „A Kereszténység és Korunk“ v. III. p. 167.

și toate cele ce se târâsc pe pământ după feliul lor; și au văzut D-zeu că sunt bune“.

Și cele mai dezvoltate tipuri de ființe necuvântătoare sunt opera puterii și înțelepciunii divine. Ele au să populeze uscatul.

Biblia le împarte în 3 grupe: a) „*dobitoace*“ (animale cari pot fi îmblânzite și trăesc în societatea omului); b) „*fiarele pământului*“ (sălbătăciunile); c) „*cele ce se târâsc pe pământ*“ (animale, — cari se târâsc pe pământ și cele cu multe picioare.

Dacă D-zeu în jumătatea primă a zilei a 6-a, a creât toate tipurile de animale câte au populat și populează azi uscatul, este problematic.

Numai între mamifere sunt azi cunoscute cam 2300 specii, și alte 1000 cari au dispărut.¹⁾ Depre feliul cum avem să deslegăm această problemă am vorbit la cap. „Originea speciilor“.

După părerea multor exegeți protestanți, pentru apariția animalelor cari populează uscatul, nu a fost necesar un nou act creator, ci a fost de ajuns marea putere de acțiune a soarelui sau chiar revoluțiile vulcanice ale scoarței pământului (v. Knobel, Ebrard etc.).

[Ce ne spune știința despre această nouă lume de viețuitoare? Deasupra straturilor geologice formate în Iurasic, cele mai vechi straturi sunt cele de gips și cretă, cari reprezintă grosimi foarte mari. Prin studiul făcut asupra acestor formații s'a dat pentru prima oară de urmele animalelor de uscat: s'au găsit în stare fosilă resturi de bovine, cai, urși, lei, elefanți, mamuți etc.

„Era a treia, zice Miller Hugó încă și-a avut lumea sa animală specială. Lumea ei vegetală după cât se vede nu era superioară celei de azi; lumea animalelor acvatice și a sburătoarelor, inferioară erei anterioare; în schimb lumea animalelor terestre, atât ca mărime, cât și ca număr era mult mai superioară, decât ori când. Mamuții acestei ere, cerbii, cai de apă etc. ne reprezintă astfel de exemplare, cari întrec pe cei mai dezvoltați indivizi ai acestor specii din zilele noastre. Rămășițele unor feliuri de elefanți străvechi ni-s'au păstrat în unele ținuturi ale Siberiei în cantități atât de mari; încât pe drept cuvânt se poate vorbi despre existența unor mine de oase de elefant. Intr'adevăr era a treia (terțiară) este era animalelor sălbatice și a celor domestice.“²⁾

„Și au zis D-zeu: să facem om după chipul nostru și după asemănare; și să stăpânească peștii mării și pasările ceriului și

dobitoacele, și tot pământul și toate vietățile cele ce se târâsc pe pământ.

Și au făcut D-zeu pe om, după chipul lui D-zeu l-au făcut pe dânsul, bărbat și femeie i-au făcut pe ei“.

Ultimul act creator al lui D-zeu este creațiunea omului. Destinat conform planului etern să reprezinte coroana creațiunii, încă dela începutul existenței sale, omul constituie o lume cu totul aparte.

D-zeu înainte de a se apuca de creațiunea omului, stăruie asupra ultimei idei din planul creațiunii. „*Să facem om*“. Pentru ce forma plurală, când D-zeu este unul singur? Răspunsurile diferă: 1. Forma plurală de aci este lipsită de importanță: (Rosenmüller); 2. Nu se referă nici decum la originea politeistă a Hexaameronului, ci la consfătuirea lui D-zeu cu sine însuși înainte de a crea pe om (Kautzsch); 3. Este o consfătuire a creatorului cu îngerii (targumistul Ionathan, Delitzsch); 4. Reprezintă sf. treime (sf. părinți); 5. Corăspunde maiestății divine, pluralul maestetic (majoritatea exegeților contemporani).

Ultimele două interpretări par mai corăspunzătoare.

„*După chipul și asemănarea noastră*“.¹⁾ În ce constă chipul și asemănarea omului cu D-zeu reiese din context; este natura spirituală, care-l ridică pe om deasupra tuturor celorlalte creaturi și-l face capabil să le stăpânească.

[Între Biblie și știință în cece privește originea omului este o perfectă armonie. Am inzistat asupra acestei probleme la cap. „Originea omului“ (pag. 83—90).

Teoria descendenței omului din animal azi în știință se bucură de puțină trecere. A fost și este aspru combătută și de teologi și de oamenii de știință. (v. A. Schmitt „Das zengnis der Versteinesungen gegen Darwinismus“; H. Meyer „Über den gegenwärtigen Stand der Entwicklungslehre“; Wasmann „Die moderne Biologie und die Entwicklungstheorie“; Reinke „Die Wahrheit in Bezug auf die Abstammungslehre“; Jakob „Der Mensch“; Guther.

Ne rămâne să mai deslegăm o a doua problemă atinsă în v. 26, și anume: când avem să stabilim în timp creațiunea omului?

(Va urma).

Muntean

¹⁾ Cuvintele ebraice folosite de autor pentru exprimarea noțiunilor: chip și asemănare, înseamnă unul și același lucru și sunt amestecate și în Gen. 5, 1. Deci din însemnarea expresiunilor nu se poate face deosebirea între imaginea și asemănarea omului cu D-zeu. v. Zapletal „Altestamentliches“ p. 1—15.

¹⁾ cf. Iacob „Unsere Erde“ p. 492.

²⁾ cf. „Kereszténység és Korunk“ v. III. p. 169.

Blajul și zidirea catedralei ortodoxe din Cluj.

Gazeta „Unirea Poporului“ din Blaj, prin un articol publicat în nr. 30 și intitulat „Merge greu zidirea catedralei ortodoxe“, aruncă niște săgeți veninoase asupra ortodoxiei din țara noastră.

Numita gazetă, referindu-se la zidirea catedralei ortodoxe din Cluj, zice că „Guvernul de astăzi e de părere ca să-și zidească oamenii bisericile cu banii lor proprii, că statului nu-i ajung banii nici pentru nevoile proprii, decum pentru zidiri de catedrale“.

Noi știm că guvernul de astăzi este cea mai înaltă expresie a voinței poporului, hotărât întru toate să satisfacă dorințele poporului. Apoi una din cele mai mari dorințe a poporului nostru a fost concretizată prin catedralele și bisericile în cari s'a refugiat poporul în vremuri grele și prin care a înălțat rugăciuni de laudă către Atotputernicul stăpân, care a condus poporul nostru la limanul fericirii. Acest lucru ne dovedește istoria cu voievozii românești.

Știm că domnii dela guvern au vederi mai largi decât acel care a așternut șirele negre — ca și sufletul său — în gazeta numită mai sus, mai știm că domnii dela cârma țării cunosc foarte bine importanța bisericii în stat și își dau seama de însemnătatea catedralelor de prin orașele din Ardeal, în special a catedralei din Cluj, dar ne miră îndrăzneala acestei gazete de a vorbi în numele guvernului și o rugăm să ne comunice și nouă legea prin care a fost autorizată să vorbească în numele guvernului.

Mai zice această gazetă, că „N'ar strica dacă cineva ar arăta, câți bani s'au vărsat din visteriile secătuite ale statului pentru zidiri de catedrale ortodoxe, în cei 10 ani din urmă“.

Da, ar fi foarte bine, însă atunci ar trebui să se facă un bilanț adevărat, prin care să se arate câtă sumă se varsă în visteria țării, dela cei 14 milioane de credincioși ortodocși, buni cetățeni, și cât dela greco-catolici, cari sunt așa de mulți că nu mai încap de catedralele ortodoxe. Apoi

să se arate cât s'a distribuit pentru foloasele ortodocșilor și cât pentru a greco-catolicilor, făcându-se și proporția cuvenită. Din acest bilanț s'ar putea lămuri și scriitorul șirelor din gazeta Blajului, despre sacrificiile făcute de credincioșii ortodocși, atât pentru stat cât și pentru biserică.

Apoi din istoria trecutului ar putea să vadă cu ce suferințe și-au păstrat ortodocșii sufletul lor curat și nevândut pentru un „blid de linte“ la streini, ca să le facă biserici prin orașe, pentru cari să plătească o chirie de un Leu pe an, numai ca o dovadă despre vinderea sufletului lor.

După toate acestea mai răspundem la numita gazetă și cu cuvintele Mântuitorului dela Matei cap. 7, vers 5, unde zice: „Fățarnice, scoate întâiu bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău“.

(„Lumina Satelor“)

Reforma calendarului.

— Studiul dlui Dr. V. Gheorghiu, prof. univ. Cernăuți. —

Revista „Candela“ nr. 1—3 (Ian.—Mart. 1929). Acest număr al revistei cuprinde între altele, studiul foarte temeinic: „Sf. Paști și reforma calendaristică ortodoxă română“, scris de eruditul teolog Dr. V. Gheorghiu, profesor la Facult. teologică din Cernăuți.

Se știe că presa din București („Curentul“, „Cuvântul“ etc.), au pornit o campanie vehementă împotriva Sf. Sinod și a ierarhilor bisericii ort., pe tema Sf. Paști curente și a Pascaliei. În preajma sărbătorilor Învierii, apare studiul amintit. Credem că ori-ce om obiectiv și imparțial, cetindu-l, se va putea edifica deplin asupra chestiunii și astfel cu atât mai bine va putea spulbera obiecțiunile pescuitorilor în turbure.

Noi vom da câteva note despre acest studiu.

Sf. Paști sunt sărbătoarea de căpetenie a întregii creștinătăți. Există o asemănare între Paștile iudaice și Paștile creștine. Paștile iudaice erau jertfierea unui miel. Paștile creștine sunt jertfierea adevăratului miel paschal, jertfierea pe cruce a Domnului Isus Christos. Paștile Iudeilor se serbează totdeauna în seara zilei de lună plină în echinocțiul de primăvară, adică în seara zilei

de 14 Nisan. Până la dărâmarea Ierusalimului (a. 70), Iudeii serbau Paștile exact. După acest eveniment Ierusalimul ne mai fiind centrul cultului și a vieții religioase, calendarul devine o babilonie. În așa hal ajunseră — cu timpul — Iudeii, că își serbau Paștile uneori înainte de echinocțiul primăverii, alteori cu mult după el.

Paștile creștine se serbează în Dumineca întâi după lună plină ce urmează în echinocțiul de primăvară. În ziua de Vineri, 14 Nisan, când Iudeii serbau Paștile, Domnul Isus Christos a murit pe cruce, iar a treia zi, în dimineața zilei de 16 Nisan, Domnul învie din morți, care era o zi de Duminecă, „întâia zi a săptămânii“. (Cand. p. 6). În anii următori, când ucenicii și credincioșii Domnului aveau să-și serbeze Paștile, ei îl serbează deosebit și nu de-odată cu Iudeii. În spriginirea acestei afirmații, autorul citează cazul serbării Paștilor creștine de ap. Pavel, în anul 58. (Fapt. Ap. 20.6). Paștile Iudeilor în anul acela cădea pe o zi de Marți. Ap. Pavel nu serbează Paștile Marți, Joi ori Vineri, ci abia Duminecă, „ziua întâi a săptămânii“. (Cand. p. 7, 8).

De aci concluzia, că creștinii în serbarea Paștilor chiar dela început s'au emancipat de Iudei, tocmai fiindcă Mântuitorul Christos a înviat din morți nu în ziua de 14 Nisan, ci abia la 16 Nisan, care era o zi de Duminecă.

Dar și în biserica primară erau neînțelegeri pe tema serbării sf. Paști. Unii creștini din Asia serbau Paștile deodată cu Iudeii și anume în ziua de 14 Nisan, „Paștile răstignirii“, iar în ziua de 16 Nisan, „Paștile învierii“, fără privire dacă ziua săptămânală era o zi de Duminecă sau ba. Ei au fost numiți Quartodecimani. Alți creștini din patriarhatul Antiochiei, tot așa se țineau strict de calendarul Iudeilor. Ei țineau Paștile într'o Duminecă din săptămâna azimelor iudaice. Ei se țineau de această practică chiar și atunci, când din cauza unui calcul greșit, Iudeii serbau Paștile înainte de echinocțiul de primăvara. Aceștia au fost numiți Protopaschiți.

Așa erau lucrurile până la Sinodul dela Nicea. Sinodul Nicean (325) s'a ocupat și cu chestiunea Paștilor. Sinodul a decis următoarele: a) Biserica întregă va serba de acum înainte Paștile la aceeași dată lunară,

atât în Orient cât și în Occident; b) Este nedemn de a urmă datina (calculul) Iudeilor, cari serbează Paștile lor uneori, în mod eronat, încă înainte de echinocțiul de primăvară; c) Biserica va continua să serbeze sf. Paști „după o orânduire mai dreaptă, pe care a primit-o și a știut-o păzi nealterată încă din ziua patimilor Domnului și până în prezent“. De aci se vede, că Sinodul a consfințit practica existentă până aci, că Paștile creștine să se serbeze totdeauna în Dumineca întâi după lună plină ce urmează după echinocțiul de primăvară. Apoi, că Paștile creștine să nu se serbeze deodată cu Iudeii și înainte de echinocțiul de primăvara. Aceasta înseamnă, că ele pot precede dar să și urmeze data zilei de 14 Nisan, fiindcă se spune, că biserica va continua să urmeze „o altă orânduire care este mai bună și mai dreaptă decât cea a Iudeilor și pe care noi am primit-o dela străbuni“. Aci avem un argument puternic în contra postiudaștilor de azi, cari susțin că biserica noastră trebuie să serbeze Paștile totdeauna în urma Iudeilor. Dar după cum biserica n'a urmat atunci pe Quartodecimani și Protopaschiți, așa nu poate să urmeze azi, în fixarea termenului sf. Paști, pe Iudei, cari din cauza calendarului greșit, își serbează Paștile nu la prima lună plină după echinocțiul de primăvara, ci la luna plină a luni a doua, așadar cu mult prea târziu. Mai departe arată autorul frământările din sânul bisericii, pentru alcătuirea de tabele pascale, marii pascalio-grafi orientali și occidentali precum și erorile cari le-au găsit ei calendarului Iulian. Urmează apoi istoricul și felul alcătuirii calendarului Iulian. Într'un capitol următor se ocupă de „Reforma calendaristică Gregoriană“. Autorul acestui calendar este Aloisii Liliu. A fost alcătuit în jumătatea a doua a veacului XVI. Autorul spune că este o operă eminentă a geniului omenesc și că s'a observat întru toate vechea tradiție bisericească privitor la sărbătoarea sf. Paști. Calendarul gregorian n'a fost primit deodată în întreaga biserică apuseană. Protestanții l-au primit abia la anul 1775. Papa Gregoriu XIII, a invitat și biserica orientală să introducă reforma. Patriarhul de Constantinople, pe atunci Ieremia II, a respins deocamdată reforma din mai multe motive.

Cel din urmă capitol se ocupă de „Reforma calendaristică „Ortodoxă Română“. Constată superioritatea acestei reforme din punct de vedere astronomic-științific, față de cea gregoriană, apoi că și această reformă respectă întru toate tradiția universală cu privire la sărbătoarea sf. Paști, adică Dumineca întâi după lună plină ce urmează echinocțiului de primăvară.

În sfârșit, respinge obiecțiunile cu privire la fixarea zilei de Paști pe ziua de 31 Martie (1929). Anume, că fixarea zilei de Paști nu trebuie considerată dogmă de credință, ci ca o chestiune de cult. În chestiuni de cult fiecare biserică particulară are latitudinea sa, ca să ia dispozițiunile pe cari le crede de cuviință. (Cand. p. 82). Dar biserica românească a obținut asentimentul întregii biserici, 1) la Congresul panortodox din Constantinopole (1923), 2) apoi s'a luat contact și direct cu patriarhul de Constantinopole. Ecumenicitatea nu-i lipsește reformei noastre calendaristice, din momentul când aproape toți cei în drept și-au dat deja, în prealabil, asentimentul lor și nimeni dintre ei n'a refuzat-o. (Cand. p. 83).

Miezul acestui studiu este: că nu-i permis a se sărba Paștile creștine în ziua de 14 Nisan, când cad „Paștile legale“ ale iudeilor, dar că ele pot să preceadă ori să urmeze această dată, când toate celelalte condițiuni fundamentale sunt date, adică Dumineca primă după lună plină, ce urmează echinocțiului de primăvara. Având în vedere temeinicia acestui studiu, credem că se recomandă dela sine. El se găsește acum tipărit în broșură aparte, cu prețul de 50 Lei.

pr. I. d.

CUVINTE CĂTRE PREOȚI

2. Al Domnului este Darul!

„Nimeni singur nu-și ia lui-și cinstea, ci cel chemat de D-zeu, ca și Aron“. (Evr. 5, 4).

Umblând pe marginea lacului Ghenezareth, Isus a văzut pe Simon și pe Andrei, a mai văzut apoi pe fiii lui Zevedei, simpli și harnici pescari și le-a zis: „veniți după mine și vă voi face pe voi să fiți vânători de oameni“. Aceiaș chemare a adresat-o lui Mateiu, care ședea la vamă; aceiaș

chemare a îndreptățit și pe ceilalți șapte să propovăduiască — în numele lui Isus — împărăția lui D-zeu.

În drumul spre Damasc apostolul neamurilor a văzut semn ceresc și glas din ceriuri s'a adresat inimei lui învățate — D-zeu a binevoit să se descopere întrânsul, dându-i astfel putere de a fi cel mai harnic sămănător dintre câți a avut vre-odată lumea.

Așa dar toți aceia, cari vreau să îndeplinească între oameni slujba lui Isus, vor trebui să aibă investirea tainică a învățătorului, a Stăpânului, a Păstorului; vor trebui să fi auzit glasul de chemare: „vin-o după mine“, — și porunca categorică: „mergând, propovăduiește“.

— Cel ce a auzit glasul de chemare, cel ce a luat cunoștința de porunca ce i s'a adresat, *acela* este preot. „Nu voi m'ați ales pe mine, *ci eu v'am ales pe voi*, și v'am pus, ca să mergeți și roadă să aduceți și roada voastră va rămânea“.

Darul mântuirii este a lui D-zeu, iar preoții au menirea de a duce acest dar al mântuirii până la marginea pământului și până la sfârșitul veacurilor. Din momentul, când mâna Arhiereului pusă pe capul candidatului dă darul și binecuvântarea lui D-zeu, preotul nu mai este stăpânul destinelor sale, ci este servitorul umilit a lui Isus Christos.

Dacă împărăția lui D-zeu este o vie, atunci noi preoții, suntem lucrători în via aceasta. Ori care ar fi calitatea viței, ori câte săruri nutritive conținea solul, ori cât de espusă la soare și ferită de vânturile reci ar fi situația viei, roada ei este în cea mai mare măsură legată de munca lucrătorilor:

Soartea și destinul preotului este întocmai ca și a apostolilor; *ei aduc mântuire ori pierzanie lumii acesteia*. Isus a fost răstignit pentru răscumpărarea lumii; tot pentru aceasta lume ne vom preamări, ori vom fi osândiți noi, preoții.

Dar noi suntem numai lucrătorii viei, și nu stăpânii acesteia. Va veni vremea și acum este, când stăpânul viei va trimite pe Fiul său să ia în primire rodul viei zicând: „se vor rușina de fiul meu“. De câte ori, în cursul istoriei, lucrătorii viei nu au zis: „acesta este moștenitorul, veniți

să-l omorâm și să luăm noi în stăpânire moștenirea lui“ — și scoțându-l afară din vie, l'a omorât.

În toate sceste cazuri, preoții nu l'au slujit pe D-zeu, ci pe Mamona. În toate aceste cazuri, preoții erau din lumea aceasta a egoismului și a volnicilor; în toate aceste cazuri, preoții și-au uitat, că Isus „i-a ales din lume“ și i-a pus lumină în sfeșnic, ca „să lumineze toată casa“.

Isus a ales pe preoți din lume și i-a făcut părtași celui mai mare dar: de a fi mântuitorii lumii.

De aceea, biserica noastră drept măritoare, învață, că preoția este o taină. Prin punerea mâinilor Arhiereului, asupra candidatului se pogoară darul Duhului Sfânt, dându-i puterea de a lega și a deslega păcatele oamenilor, de a le vesti acestora pe Isus cel înviat și de a le împărtăși binefacerile tainelor d-zeești. „Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slugi ale lui Hristos și ispravnici ai tainelor lui D-zeu“. (I. Cor. 4, 1).

— Care este rostul unui servitor? Acela de a îndeplini voința stăpânului său. Rostul nostru, al preoților este deci acela, de a îndeplini voința lui Christos, a stăpânului nostru. Iar lui este, „ca toți oamenii să creadă și la cunoștința adevărului să vie“. Prin noi se propovăduiește împărăția lui D-zeu în lume și noi suntem de vină, dacă turma cea cuvântătoare flămânzește și însetează după adevăr.

Căci păstori ne-a ales pe noi Hristos, căpetenii ale turmei cuvântătoare. Nu suntem din lume, ci deasupra lumii, cetate în vârful muntelui. Oastea satanei trebuie să se frângă de zidurile noastre și ochiul nostru trebuie să fie vecinic treaz, nu cumva să se apropie de turmă lupi flămânzi. La judecată va trebui să dăm seamă de oile încredințate nouă, căci așa spune Apostolul Pavel, îndemnând pe creștini să asculte de mai marii lor: „...ascultați de mai marii voștri și vă supuneți lor, că ei priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce vor să dea seamă“. (Evr. 13, 17).

Iată deci la ce slujbă frumoasă suntem chemați: de a priveghea pentru sufletele încredințate nouă. Să nu ne înspăimânteze ura lumii acesteia: „...pentru că eu v'am ales pe voi din lume, de aceea urește pe

voi lumea și știți, că pe mine mai întâi decât pe voi m'a urât. Totdeauna oamenii au iubit mai mult întunerecul, decât lumina, deoarece-ce faptele lor erau rele. Voi sunteți lumina lumii și oamenii nu vin bucurosi la lumină, ca să nu se vădească faptele lor cele rele“.

Eu v'am ales pe voi din lume — deoarece am voit să vă trimit împotriva lumii, ca să o biruiți pe ea întru numele meu.

Adeseori îmi aduc aminte de mândria unui preot bătrân, care de câte ori era vorba de cinstea și vrednicia vre-unui slujbaş lumesc, zicea sfătos: „acela este slugă la împăratul, dar eu sunt slugă la împăratul împăraților“. Poate fi într'adevăr mai mare demnitate, mai frumoasă chemare pe pământ, decât slujba de preot? Suntem, doar, aleșii, ispravnicii lui D-zeu, temeiul împărăției lui, purtătorii darului ceresc.

Dar în raport cu demnitatea ce o avem, este și răspunderea noastră. De aceea va trebui să ne răsune vecinic în urechi cuvintele Ap. Pavel, adresate lui Timotei: „Nu fii nebăgător de seamă de darul ce este întru tine, care ți s'a dat prin prorocie, cu punerea mâinilor preoției“. (I. Tim. 4, 14).

Căci al Domnului este darul și noi va trebui să-l chivernisim așa după cum ne-a poruncit Isus prin pilda talanților: să-l fructificăm. Vai de cel ce îngroapă acest talent în pământ! Pe acela îl așteaptă o-sânda cea vecinică, care începe încă aici pe pământ, prin focul muștrărilor de conștiință. Un preot nu poate urma decât două drumuri: *drumul celor unsprezece ori drumul lui Iuda*. Vai de acela, prin care va intra sminteala în lume!

Ca să putem îndeplini cu vrednicie chemarea, pe care *nu noi* am ales-o, ci la care *ne-a chemat D-zeu*, ca și pe Aron, viața noastră va trebui să o punem pe temelie cea adevărată, care este Isus Hristos. Fără de dânsul nu putem face nimic. El este vița, noi mlădițele. Mlădița care se rupe, se usucă și în foc se aruncă. Fără de Isus preotul este un desmoștenit, un rătăcitor fără de scop pe aceasta mare a vieții.

Pentru noi există în lumea aceasta un singur loc de scăpare, de odihnă, de reculegere: *tovărășia lui Isus Hristos*.

* CRONICĂ *

Sfințirea bisericii din Sovata. În ziua de Duminecă 4 August se va săvârși sfințirea bisericii din Sovata, ridicată cu sprijinul P. S. S. Episcopului nostru, prin străduințele mai mult decât meritoase ale dlui Dr. Ioan Pop, președintele Curții de Apel din Cluj; a dlui Iancu, directorul penit. Cluj și a altor binevoitori. Actul sfințirii îl va face însuși P. Sf. Sa, asistat de protopopul tractual, misionarul eparhial, un diacon și preoți din jur. Răspunsurile liturgice le va da corul episcopiei noastre.

— Numărul viitor al foii noastre va apare Duminecă în 18 August c.

Data Sf. Paști. Sf. Sinod a fixat în ședința dela 30 Maiu a. c., în urma înțelegerii stabilite cu Sf. Patriarhie Ecumenică de Constantinopole, sărbătorirea Sf. Paști în anul viitor, 1930, pe ziua de Duminecă 20 Aprilie, după calendarul Iulian îndreptat, corespunzătoare zilei de 7 Aprilie, după calendarul Iulian necorectat.

Bisericii din Urșiul-de-sus, protopopiatul Reghinului, i s'a făcut o renovare radicală, mărindu-se și ridicându-i-se un turn nou. Sfințirea se va face Duminecă, 18 August c., și va fi săvârșită de către prot. D. Antal, revizor eparhial, ca delegat al episcopiei, cu asistența protopopului tractual și a preoților din vecinătate.

Pelerinaj la Mănăstirea „Sf. Ana” din Rohia, jud. Someș. Ca și în anii trecuți, așa și în anul acesta, se va serba hramul sf. mănăstiri, în ziua de 15 August, „Adormirea Maicii Domnului”. Serbările vor fi conduse de Prea Sfințitul Episcop al Armatei, Dr. Ioan Stroia, cu mare asistență de preoți și călugări. Serbările se vor începe încă de Miercuri. Pelerinii cari vor veni mai de timpuriu, vor fi găzduiți în chiliile monahilor. — E de datorința preoțimei noastre, ca să stăruie pentru ca creștinii în cât mai mare număr să se bucure de acest praznic, luând parte chiar și din mai mari depărtări.

Papa a eșit din Vatican după un surghiun voit de 59 de ani. Ziarele rela-

tează pe larg solemnitatea cu care papa a făcut pasul oficial de eșire din Vatican, în urma împăcării cu puterea lumească a Italiei. Se știe că de când a luat ființă statul italian, luându-i-se papei puterea lumească, papii sub formă de protest — ca să nu-i zică mânie — s'au retras în Vatican, ignorând și nevrând să recunoască pe regele Italiei. Musollini, îndemnat de sentimente creștinești, de sinceră iubire a deaproapelui, a întins mâna de pace și Vaticanul văzând în ea și un miliard de lire italiene plus alte concesiuni, a primit-o și pacea s'a făcut încă astă primăvară. Creștinește a învins Musollini, iar politicește Vaticanul.

Colaboratorii Calendarului nostru eparhial, sunt rugați să trimită manuscrisele până la 1 Septembrie c., pe adresa redacției. Se primesc și fotografiile de biserică nouă sau vechi, — interesante ca stil, — eventual despre evenimente cu caracter bisericesc, cari se publică pe lângă achitarea taxei clișeului (Lei 3.50 de cm.²)

Pelerinajele la Sf. Mănăstire Boddog. În anul acesta se încep cu praznicul Schimbării la față (6 Aug.) Vor veni la această dată credincioșii din Timișoara, cu întreg Banatul și valea Mureșului, pentru-ca, la hramul ce se serbează la Sântămărie, în cele mai multe comune din aceste părți, să poată fi acasă. — La Adormirea Născătoarei de Dumnezeu (15 Aug.) vor veni cei din Crișana, împreună cu cei din celelalte părți ale eparhiei. — Iar la Tăierea capului sf. Ioan (29 Aug.) și la Nașt. Născ. de D-zeu (8 Sept.) vor veni grupurile de ori unde, cari au rămas dela cele două mari pelerinaje.

Cum lucrează și se poartă ministrii din Portugalia. Un corespondent al ziarului „Universul” scrie din Lisabona și următoarele fapte, cari am dori să fie și la noi: „Portugalia are 8 ministere și, în momentul de față, guvernul se ocupă cu o grozavă comprimare a cheltuelilor. Ministrul de finanțe, dl Orivero Salazar, profesor la universitatea din Coimbra, în vârstă de 40 ani, pe punctul de a se călugări în preziua intrării în guvern, este considerat ca cel mai temut bărbat politic, întrucât se ocupă personal de reducerea cheltuelilor statului, dând în acelaș timp pilda economiei: locuiește în

două odăi modeste și este îngrijit de o bătrână menajeră. Nu se pomenește aici de directori generali de cabinet, de șefi și sub-șefi de cabinet, fiecare cu secretarii și ajutorii lui de secretari, de lachei, de automobile pentru neamurile tuturor acestor sinecuriști inutili. — Iar despre soția primului ministru al Portugaliei, cercurile autorizate mi-au afirmat, că la toate recepțiile din iarna trecută, a purtat o singură toaletă de culoare mauve, iar traiul șefului guvernului este o modestie asemănătoare unui șef de biurou de aiurea“.

❁ **PARTEA OFICIALĂ** ❁

Nr. 306—1929.

1—2

CONCURS

Pentru întregirea parohiei nou înființate de cl. II. din *Ocna-Dejului*, protopopiatul Dejului, — în apropiere de Dej, capitala județului, de 3 km., — publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Venitele preotului din parohie sunt:

1. Sesie parohială se va câștiga prin reforma agrară.

2. De locuință potrivită se vor îngriji credincioșii.

3. Stola satorită în ședința extra-ordinară a consil. parohial din 30 Iunie 1929.

4. Salarul dela Stat.

Concurenții, în termenul fixat, își vor înainta la acest oficiu cererile cu documentele necesare, precum și cu actul de învoire dela P. S. S. episcopul nostru, și cu avizul nostru pot să se prezinte în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii, dela cari încă poate lua informații de situația noiei parohii fruntașe.

Dej, la 30 Iunie 1929.

În înțelegere cu consiliul parohial ortodox român din Ocna-Dejului:

Z. Manu, protopop.

CONCURS 1—2

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. I., *Albac*, din protopopiatul Câmpeni, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.

2. Casă parohială și grădina din jurul ei, circa 1 jugăr; casa parohială se deobliga consiliul parohial a o repara.

3. Stola îndatinată.

Cei-ce doresc să ocupe acest post, în termenul sus arătat își vor înainta cererea cu documentele prescrise, oficiului protopresbiteral Câmpeni, și cu prealabila încunoștințare și învoire a acestui oficiu, se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Toți concurenții vor avea să prezinte act de învoire dela P. S. S. episcopul nostru, fără care act nu vor putea fi luați în candidare.

Albac, la 15 Iulie 1929.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. Câmpeni, în conțelegere cu consiliul parohial.

Sorin I. Furdui, protopop.

Nr. 254—1929.

3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa II-a *Rachiș*, protopopiatul Unguraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în natură și supraedificate economice, toate în stare bună, precum și grădină aproape de 2 jug.

2. Sesiune parohială de 19 jug. arător și fânaș.

3. Una zi de lucru dela fiecare familie.

4. Stola îndatinată.

5. Intregirea dela Stat a salarului preoțesc.

6. Darea după realități anual o plătește parohia.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererea cu documentele prescrise oficiului protopopesc și cu prealabila încuviințare se vor putea prezenta în parohie pentru a cânta, respective a celebra și a face cunoștință cu credincioșii.

Toți concurenții vor avea să prezinte act de învoire dela P. S. S. episcopul nostru, fără care act nu vor putea fi luați în candidare.

Rachiș, la 23 Iunie 1929.

Adm. paroh.:
Iuliu Chifa.

Notar:

Sonca Vasile I. Gavr.

„Văzut“. — Unguraș, 8 Iulie 1929.

Protopop I. Chiurițan.